Thema 1. Positie van niet werkenden
In Nederland zijn momenteel 670.000 mensen kortdurend of langer afhankelijk van een werkloosheidsuitkering (WW of WWB). 790.000 mensen hebben een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Behalve dat dit erg veel geld kost, gaat er een enorm potentieel verloren als buiten de arbeidsmarkt geen beroep wordt gedaan op de kwaliteiten van deze mensen. Daarnaast kennen wij ruim 800.000 jongeren tussen de 15 en 27 jaar die geen opleiding meer volgen en heeft bijna 30% geen startkwalificatie (Bron CBS). Jongeren zonder startkwalificatie hebben veel minder kans op een baan en blijken significant vaker in aanraking te komen met politie. Naast de capaciteiten van de leerlingen spelen vooral het ontbreken van een positieve stimulans van ouders, de sociale omgeving en de rol van de school en het ontbreken van een arbeidsmarktperspectief een belangrijke rol in het vroegtijdig afhaken van jongeren van school. Het onderwijs is niet alléén in staat vroegtijdige schooluitval te voorkomen, want de oorzaken liggen in belangrijke mate ook binnen de leefdomeinen thuis en buurt/vrije tijd. Verder kennen wij hoogopgeleiden en net afgestudeerde jongeren die steeds vaker thuis komen te zitten en die dan bijvoorbeeld binnen twee jaar een belangrijk deel van hun arbeidspotentieel kwijt zijn. Hoe langer mensen niet actief zijn, hoe groter hun afstand tot de arbeidsmarkt wordt. Op deze wijze raakt de samenleving een groep mensen kwijt die wel degelijk wat te bieden hebben en ligt de dreiging van isolement en ontbreken van zingeving op de loer, met alle negatieve gevolgen van dien.
Vraag voor oplossingen
Hoe kom je van het projectmatig re-integreren van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar een duurzame oplossing? En, hoe maak je hiervan een verdienmodel in plaats van kostenpost?

Thema 2: Preventieve structuur voor jongeren
Van de ruim 16,8 miljoen Nederlanders is ruim 4,9 miljoen jonger dan 25 jaar (2014), iets meer dan 29 procent van de bevolking. Met de meeste van hen gaat het goed, zij groeien op tot zelfstandige gezonde en gelukkige burgers. Diverse onderzoeken tonen aan dat zo'n 15 procent van de kinderen en jongeren kampt met psychosociale problemen, waarvan 5 procent in ernstige mate. Zo worden in de leeftijd van 4 tot 12 jaar de eerste tekenen zichtbaar van kinderen die risico te lopen om op latere leeftijd hun schoolcarrière zonder startkwalificatie afsluiten en daarmee moeilijk kunnen aansluiten op de arbeidsmarkt. Met vervolgens een grote kans dat hulpverlening, uitkeringen en justitie nodig zijn om te zorgen dat 'hersteld wordt wat misging' om ze alsnog aangehaakt te krijgen. Curatief herstellen wat al op vroege leeftijd misging, is een veel intensiever en duurder traject dan preventief signaleren en laagdrempelig interveniëren, daar waar de eerste tekenen van 'afhaken' zich aandienen. Teveel wordt naar de school gekeken als preventieve structuur waarin ook deze kinderen goed moeten worden opgevangen, meestal in combinatie met het focussen op het kind/jongere als probleem en oplossing. Een groot deel van de risicofactoren voor deze kinderen heeft echter niet te maken met school en/of zijn niet in de school op te vangen. Er zijn dan ook belemmerende factoren die zich thuis voordoen, zoals ouders die hun kind nauwelijks (weten te) ondersteunen, overbelasting door zorgtaken voor kinderen, de norm in de sociale omgeving van het kind en in de buurt (*straatcultuur)*. Op beperkte schaal is in Nederland een preventieve structuur, die in samenhang en in verbinding tussen de verschillende leefwerelden school, thuis en buurt vroegtijdig signaleert. Kinderen worden gelukkiger en maatschappelijke kosten worden minder als we kinderen niet als probleem benaderen, maar ons richten op kansen en mogelijkheden.
Vraag voor oplossingen
Hoe kunnen we er voor zorgen dat de leefomgeving van jongeren tijdig de juiste ondersteuning biedt om de gezonde ontwikkeling te verbeteren en ontsporing te voorkomen?

Thema 3: Digitale boot gemist, digibeten en dreigend sociaal isolement en afhankelijkheid
De opmars van de digitale wereld is groots en eigenlijk niet langer te negeren. Nederland kent het hoogste percentage mensen dat 'online' is. Maar niet iedereen. Honderdduizenden Nederlanders hebben de digitale boot gemist en kunnen de ontwikkelingen niet bijbenen. Bijvoorbeeld ouderen, laaggeletterden, mensen met een chronisch psychiatrisch beeld of een beperking hebben veel meer moeite met de digitalisering en zullen dat houden. Maar bijna alles wordt gedigitaliseerd. Oude manieren van communiceren en zakelijke afhandeling, zoals per brief, acceptgiro, etc. sterven uit. Kranten lezen we 'online' en zelfs bellen wordt vervangen door what's app of facetime. Het aantal postkantoren in de wijk neemt snel af en daarmee ook de mogelijkheid om even binnen te lopen om hulp te krijgen. Zelfs kortingsacties bij de plaatselijke supermarkt worden gedigitaliseerd. Ook de overheid streeft naar het digitale kanaal voor het doen van aangifte en aanvragen van documenten en vergoedingen. Veel bedrijven zijn alleen nog maar 'online' te vinden. Zo is bijvoorbeeld Woningnet gestopt met zijn woningkrant in 2012. Het internet verbindt, maar voor kwetsbare groepen wordt de samenleving onbegrijpelijker en de afstand alleen maar groter. Mensen die niet 'online' zijn, lopen groot risico de regie over hun leven te verliezen. Met uitsluiting, sociaal isolement en verdere afhankelijkheid tot gevolg.
Vraag voor oplossingen
Hoe kunnen we een ondersteuningsstructuur bieden waardoor we kwetsbare groepen voldoende aangehaakt houden in de digitale wereld?

Thema 4. Zo lang mogelijk thuis wonen van ouderen en degenen die langdurige zorg nodig hebben
Door de vergrijzing en het ouder worden van de bevolking zal het aantal ouderen de komende 15 jaar verdubbelen, met een hoogtepunt van 4,7 miljoen ouderen in 2040. Daarvan zullen dan ruim een half miljoen mensen lijden aan dementie (Alzheimer). De diversiteit onder ouderen wordt steeds groter. Met grofweg aan de ene kant van het spectrum vitale en levenslustige ouderen die prima voor zichzelf kunnen zorgen en aan de andere kant ouderen die sterk afhankelijk zijn van hulp en zorg. Daartussen zit een gebied met ouderen die ondersteuning nodig hebben op lichamelijk, psychisch of sociaal gebied. Soms voor even, soms voor langere tijd. Het overheidsbeleid is erop gericht dat ouderen en diegenen met een vrij grote zorgbehoefte langer zelfstandig zullen blijven wonen en een beroep doen op hun netwerk. Er komt een verschuiving van het 'recht op een vast aanbod voor ouderen' naar het versterken van de eigen kracht en de directe omgeving van senioren. Naar schatting gaat 30 procent van de intramurale zorg verdwijnen: dat zijn circa 800 locaties. Ouderen die vroeger naar een woonvoorziening konden, blijven nu thuis wonen. Onder hen zijn mensen met beginnende dementie, maar ook mensen met dusdanige lichamelijke kwalen dat het zelfstandig wonen weliswaar niet onmogelijk is, maar wel steeds lastiger wordt. Senioren dus die duidelijk extra ondersteuning nodig hebben. Beleidsmakers gaan ervan uit dat ouderen voor die hulp vooral putten uit hun eigen netwerk. Echter: een kwart van de senioren héέft helemaal geen netwerk (ANBO). Ook kunnen zij niet altijd zelf oplossingen vinden voor bijvoorbeeld het wegvallen van thuiszorg. En mantelzorg en het inzetten van vrijwilligers kent z'n grenzen. Wij staan als samenleving voor een enorme uitdaging, nu en in de toekomst. Het roer moet om. Met enerzijds minder dure zorg, langer thuis, meer zelfredzaamheid, slimme inzet van domotica en een goede sociale woonomgeving, maar ook de verzorging en verpleging die noodzakelijk is. Dit vraagt om creatieve oplossingen.
Vraag voor oplossingen
Hoe kunnen we ouderen het beste ondersteunen in woningen, woonomgeving en netwerk zodat ze langer zelfstandig thuis kunnen wonen?

Thema 5: Armoede en schulden
In Nederland leven 2,5 miljoen mensen onder de armoedegrens, waarvan 604.000 kinderen (EUKN)). Inmiddels heeft zo'n 15 procent van de Nederlandse bevolking te maken met ernstige betalingsachterstanden. Dit zijn ruim 1,1 miljoen Nederlanders en het Nibud verwacht dat dit aantal nog verder zal stijgen. Door de crisis zijn meer mensen in financiële problemen gekomen, door werkloosheid en hypotheekschulden. Steeds meer werkgevers worden geconfronteerd met loonbeslag bij hun medewerkers. Armoede en schulden raken mensen diep; het heeft sociale uitsluiting, gezondheidsrisico's, problemen met relaties en beperking van participatie en zelfredzaamheid tot gevolg. Bij kinderen komen hier nog bij problemen in de sociaal emotionele ontwikkeling en ongelijke kansen in het onderwijs en later ook op de arbeidsmarkt. Daarbij zijn de maatschappelijke kosten hoog. De samenleving is al gauw 100.000 euro kwijt aan één huishouden dat ernstige financiële problemen heeft. Dat geld gaat zitten in afschrijvingen, hulpverlening, verzuim- en ziektekosten, verloren arbeidsuren, uitkeringen en huisuitzettingen. Om armoede en schulden effectief te bestrijden zijn zowel aanpakken nodig op materieel als immaterieel terrein. Zo moeten er enerzijds voldoende inkomen of uitwijkmogelijkheden zijn en anderzijds een gezond financieel gedrag. De schuldhulpverlening is nog te veel gericht op het oplossen en regelen van schulden in plaats van op het stimuleren en ondersteunen van gezond financieel gedrag. Belangrijk is ook het benutten van alle mogelijke vindplaatsen om mensen vroegtijdig te ondersteunen. Op het terrein van armoede en schulden zijn diverse maatschappelijke organisaties actief, van voedselbanken tot maatschappelijk werk en in toenemende mate ook private partijen. Zo besteden werkgevers vaker aandacht aan financiën van hun werkgevers en bieden banken, woningcorporaties en deurwaarders steeds vaker budgetcoaching. Gemeenten hebben de mogelijkheid om op lokaal niveau de aanpak van armoede integraal en met maatwerk te organiseren, maar daarvoor is wel een sluitende aanpak nodig.
Vraag voor oplossingen
Hoe organiseer je een betere integrale armoede en schulden aanpak en samenwerking tussen betrokkenen?